

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ
З СУАЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ
№ 10 (1119)
Сакавік 1970 г.
Год выдання 15-ы
Цана 2 кап.

УДЗЕЛЬНІКІ мастацкай самадзейнасці Салігорскага палаца культуры.
Фота В. ДУБІНКІ.

Саюз маладых

Сёлета ў верасні камсамолу Беларусі спаўняецца пяцьдзесят год. Гэты юбілей будзе адзначаць тры пакаленні: юнакі і дзяўчаты, што вучацца і пачынаюць працоўнае жыццё, іх бацькі і дзяды, маладоць якіх была непарыўна звязана з камсамолам.

У 1920 годзе, калі адбыўся першы з'езд Камуністычнага Саюза Моладзі Беларусі, камсамольцаў было ўсяго тры тысячы. А на XXIV з'ездзе ў лютым гэтага года дэлегаты прадстаўлялі 930-тысячную армію камсамоліі рэспублікі. Такі гіганцкі рост радыё ЛКСМБ — сведчанне вялікай адданасці беларускай моладзі ідэям левінізму.

Вернасць справе і заветам Леніна наша моладзь даказала ў першыя гады Савецкай улады, калі па ўсёй Беларусі юнакі з вёсак і гарадоў уступалі ў Чырваную Армію, каб змагацца з іншаземнай ваеннай інтэрвенцыяй і контррэвалюцыяй. Адстаяўшы заваёвы Кастрычніка, камсамольцы па закліку партыі ліквідавалі непісьменнасць і будавалі электрастан-

цыі, вучыліся вадзіць трактары і кіраваць народнай гаспадаркай. А калі над сацыялістычнай Радзімай навісла фашысцкая пагроза, яны ўзяліся за зброю. Больш за сто тысяч беларускіх камсамольцаў ваявалі на фронце, 95 тысяч змагаліся ў партызанскіх атрадах і падполлі. Назаўсёды застануцца ў памяці народнай імёны юных патрыотаў — камсамольцаў Мінска і Скідэля, Гомеля і Обалі, Оршы і Ліды, якія ахвяравалі сваё жыццё ў свяшчэннай і мужнай барацьбе.

Беларуская моладзь, згуртаваная ў камсамол, паказала гераізм і ў стваральнай працы. У пасляваенны час пры яе дапамозе былі расчышчаны папалішчы, пабудаваны гарады і заводы-гіганты, адноўлены разбураныя калгасныя гаспадаркі, узняты здзірванелыя палі. Сягоння камсамольцы працуюць на самых адказных участках камуністычнага будаўніцтва.

Чым жа з'яўляецца камсамол для нашых юнакоў і дзяўчат?

Камсамол — гэта школа ідэйнага выхавання моладзі, школа савецкага патрыятызму і сацы-

ялістычнага гуманізму. З юнацкіх год ён выхоўвае ў чалавеку адданасць левінскай справе, пачуццё калектывізму, любоў да Радзімы, нянавісць да яе ворагаў.

Камсамол — гэта саюз, які арганізоўвае моладзь на працу дзеля дабрабыту народа, для пабудовы камуністычнага грамадства.

Камсамол — гэта саюз, які выхоўвае ў маладога пакалення высакародныя маральныя прынцыпы, дапамагае вучыцца, жыць, мацаваць дружбу, удасканалвацца інтэлектуальна і мацнець фізічна.

Для моладзі нашай краіны з'яўляюцца чужымі чалавеканавісніцтва, эгаізм і індывідуалізм, уласніцкая мараль — усё тое, што ўкараняе ў свядомасць маладых людзей буржуазнае грамадства.

Вось чаму нашы юнакі і дзяўчаты лічаць гонарам быць членамі Левінскага Камуністычнага Саюза Моладзі.

Як сыны дапамагаюць бацькам і вучацца ў іх, так і камсамольцы дапамагаюць камуні-

стам ажыццяўляць планы развіцця эканомікі, навукі, культуры, вучацца працавітасці, беражлівасці, гаспадарлівасці. Яны ўзводзяць буйнейшыя хімічныя заводы ў Наваполацку, Гродна і Гомелі, салігорскія калійныя камбінаты, Магілёўскі камбінат сінтэтычнага валакна, Лукомльскую электрастанцыю, асушаюць балоты Палесся. Звыш 100 тысяч юнакоў і дзяўчат працуюць на розных участках калгаснай і саўгаснай вытворчасці, столькі ж — у сферы абслугоўвання. У рэспубліцы каля 40 тысяч камсамольцаў — інжынеры, тэхнікі, спецыялісты сельскай гаспадаркі. Кожны трэці навуковы работнік — малады чалавек ва ўзросце да 30 гадоў.

XXIV з'езд ЛКСМБ паказаў сілу, згуртаванасць беларускай моладзі, яе вялікую ролю ў грамадскім, эканамічным і культурным жыцці Беларусі. З'езд адбыўся напярэдадні стогадовага юбілею з дня нараджэння Ул. І. Леніна. Таму ён заклікаў маладых сустрэць гэты юбілей натхнёнай творчай працай на заводах і будоўлях, у калгасах і саўгасах.

Камсамольцы Беларусі актыўна ўдзельнічаюць у навукова-тэхнічным прагрэсе, змагаюцца за павышэнне эфектыўнасці грамадскай вытворчасці і прадукцыйнасці працы, удасканальваюць прафесіянальнае майстэрства. Камсамольскія арганізацыі калгасаў і саўгасаў узначальваюць барацьбу моладзі за ўздым ураджайнасці палёў і прадукцыйнасці жывёлагадоўлі. Сельская моладзь разгарнула масавы рух за авалоданне перадавой сучаснай тэхнікі. Яна асвойвае прафесіі трактарыстаў, шафёраў, меліяратараў, электраманцёраў, механізатараў ферм.

...У апошнія гады капіталістычны свет ускалыхнуў шырокі рух моладзі. Студэнты і маладыя рабочыя Францыі і Заходняй Германіі, Злучаных Штатаў Амерыкі і Італіі, Іспаніі і Мексікі вядуць барацьбу за сацыяльную роўнасць, за права вучыцца і працаваць, карыстацца палітычнымі свабодамі. Савецкая моладзь даўно мае ўсё гэта. Таму яна вызначаецца жыццярэаднасцю і аптымізмам, верай у свой шчаслівы лёс і светлую будучыню.

ЭЛЕКТРОННЫЕ ПАСЛАНЦЫ

...Индия. Штат Керала. Тут, непадалёк ад экватора, знаходзіцца міжнародная гідраметэаралагічная арганізацыя па вучэнню космасу. У невялікім астрафізічным гарадку працуюць вучоныя з розных краін. Яны вядуць даследаванні, назіранні, падлікі. У дапамогу ім Савецкі Саюз даставіў у Індыю электронныя вылічальныя машыны «Мінск-22». Пра іх выдатныя зольнасці ведалі многія. І вось зараз прадставілася магчымасць правесці іх на практыцы. Да таго ж вучоным даўно патрэбна была сур'езная дапамога ў правядзенні даследаванняў і складаных вылічэнняў.

Адначасова з электроннымі машынамі ў астрафізічны гарадок прыбылі інжынеры Мінскага завода электронных вылічальных машын імя Арджанікідзе. Групу ўзначальваў Віктар Козар. Цяжка было мінчанам працаваць ва ўмовах трапічнага клімату. А Віктару Іванавічу, бадай, даставалася больш за астатніх. Інжынер дасканала ведае англійскую мову. Ветлівы гід, тактоўны настаўнік і выдатны знаўца сваёй справы, ён карыстаўся ўсеагульнай павагай. І вось настаў дзень, калі мінскія інжынеры ўпершыню прадманстравалі сенсацыйныя зольнасці сваіх разумных машын. Калі ў неба ўзлялася магнутая ракета з прыборамі для

навуковых назіранняў, электронныя апараты неадкладна пачалі апрацоўку першых сігналаў з касмічнай прасторы.

Шмат цёплых слоў удзячнасці ад вучоных і ўсіх спецыялістаў міжнароднай гідраметэаралагічнай арганізацыі перадаў Віктар Козар сваім калегам па працы, калі вярнуўся ў Мінск. А тут яго ўжо чакала новая складаная задача — асваенне выпуску шматпраграмнай электроннай вылічальнай машыны «Мінск-32».

...Наладчыны цэх завода нагадвае велізарную лабараторыю. Няма станкоў, канвеераў. Наладка і выпрабаванне машын ажыццяўляюцца з дапамогай складаных прыбораў. А зазірнеш у іх, і здаецца, нават у прыродзе не сустранеш такіх дзівосных узораў, якія сатканы тут з драбнюткіх дэталей, рознакаляровых дроцікаў, элементаў.

Сапраўднымі «дактарамі» электронных «арганізмаў» лічаць у цэху наладкі вядучых інжынераў Аляксандра Свірыдава, Вячаслава Леановіча, Сямёна Неміка, Вадзіма Карачкіна, старшага інжынера Канстанціна Весялова і многіх іншых. Мы не выпадкова называем тут адных толькі інжынераў. З кожных дзесяці чалавек, што працуюць у цэху, дзевяць — выпускнікі радыётэхнічных інстытутаў і тэхнікумаў. І нічога дзіў-

нага, што кожны наладчык цэха мае вышэйшую або сярэднюю тэхнічную адукацыю. Гэтага патрабуе спецыфіка вытворчасці.

Большасць інжынераў, якія пачалі працаваць на заводзе, у першыя гады свайго існавання выраслі да вядучых спецыялістаў. Сярод іх начальнік цэха наладкі Анатоль Галіміскі.

Дзесяць гадоў назад ён разам з таварышамі пачынаў выраб лямпавых вылічальных машын «М-3». Папрацаваць даялося нямала. Але колькі было радасці, калі першыя машыны «ажылі», зрабілі складаныя падлікі. «М-3» магла выконваць каля трыццаці аперацый у секунду. Для параўнання скажам, што сённяшняя машына «Мінск-32» здольна рабіць у секунду 25—30 тысяч аперацый. Розніца, як бачыце, немалая.

Шэсць гадоў назад пачаўся другі этап у гісторыі завода. Тут сталі выпускаць паўправадніковыя машыны — «Мінск-2», а пазней — «Мінск-22». Апошняя і прынесла заводу шырокую вядомасць. Яна добра зарэкамендавала сабе ў вылічальных цэнтрах, статыстычных і планавых органах, на буйных прадпрыемствах нашай краіны і за мяжой.

Надаўна А. Галіміскі быў у Чэхаславакіі і Польшчы. Уражанні ў яго засталіся самыя лепшыя. Анатоль Іванавіч расказвае, што ў Чэхаславакіі нават стварылі спецыяльную фірму «Гастэр», супрацоўнікі якой прыязджалі вучыцца ў Мінск. Зараз яны абслугоўваюць усе дзеючыя ў ЧССР электронныя вылічальныя машыны «Мінск-22». Спецыялісты Польскай Народнай Рэспублікі прызналі мінскія машыны лепшымі і таму выказалі жаданне купіць толькі іх. Добрыя водгукі атрымлі-

вае калектыву прадпрыемства і з іншых краін, дзе працуюць яго электронныя пасланцы.

Ёсць у наладчыным цэху ўчастак, да якога зараз прыкавана ўвага ўсяго калектыву завода. Тут ідуць выпрабаванні першай доследнай партыі новых электронных вылічальных машын «Мінск-32». Гэта мадэль мае шмат пераваг і арыгінальных канструктарскіх удасканаленняў. Працу соцень людзей замяніць адзін яе электронны «мозг». «Трыццаць другая» «думае» ў пяць разоў хутчэй, чым яе папярэдніца. ЭВМ «Мінск-32» прызначана для асабліва складаных вылічэнняў як у галіне эканомікі, так і ў рашэнні навуковых матэматычных задач. Яна вельмі эфектыўная, высокапрадукцыйная, зольна адначасова выконваць чатыры рабочыя праграмы. Вельмі важна, што новая машына можа рашаць задачы, складзеныя для яе папярэдніцы — «Мінск-22».

Шмат клопатаў у тых, каму даручана адказная справа — наладка, рэгуліроўка і выпрабаванне складанейшых электронных сістэм. Кіруе гэтай работай ужо знаёмы нам Віктар Козар.

У розных канцах краіны і за мяжой электронныя машыны з мінскай маркай выдатна служыць людзям. Радуюць і перспектывы. На чарзе — асваенне выпуску электронных «робатаў» з інтэгральнымі сістэмамі. Гэта ўжо будзе трэці, яшчэ больш складаны этап у біяграфіі завода. Можна быць упэўненым, што ён прынясе новую славу калектыву прадпрыемства, дасягненнямі якога па праву ганарацца мінчане.

М. ЛАЛЫКА.

У калгасе «Зара» Карэліцкага раёна чатыры гады працуе музычная студыя. Ёю кіруе выпускнік Маладзечанскага музычнага вучылішча Віктар КУКАЯШНЫ. НА ЗДЫМКУ: В. КУКАЯШНЫ са сваімі вучнямі.

Многія жыхары вёсак карыстаюцца паслугамі Мазырскага раённага камбіната бытавога абслугоўвання. На нашым здымку вы бачыце перасоўную майстэрню камбіната. Яна прыбыла ў вёску Слабада. На пярэднім плане — парыммакер Т. СІТНІК, брыгадзір майстэрні А. СІЛЕНКА і швачка Г. НІКІЦЕНКА.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

За некалькі апошніх гадоў у Добрушскім раёне пабудавана 12 сельскіх клубай, 8 школ, 15 магазінаў, 7 медыцынскіх устаноў, 2 сталовыя. На культурна-бытавога будаўніцтва на вёсцы дзяржава не шкадуе сродкаў. На івядзенне Жуеўскай і Мар'інскай васьмігадовых школ, напрыклад, выдаткавана 442 тысячы рублёў.

Папрыгажэлі вёскі Карма, Дзям'янікі, Круеўка, Васільеўка, Жуеў, Крупец, Перарост, дзе пабудавана шмат адна- і двухпавярховых цагляных дамоў.

Вялікія сродкі ў будаўніцтва ўкладваюць калгасы. Так, напрыклад, калгас «Рассвет» на свае сродкі і са свайго будаўнічага матэрыялу пабудавалі двухпавярховыя будынкі сярэдняй школы і бальніцы. Водаправодам карыстаюцца жыхары вёсак Жуеў, Дзям'янікі, Перарост, Дуброўка, Ігаўка, Карма і іншыя. За апошнія гады газіфікавана больш за тысячы кватэр калгаснікаў і рабочых саўгасаў. Цяпер праводзіцца прыродны газ да саўгаса «Насовічы» і калгаса «Шлях да камунізма».

У гэтым годзе ў вёсках Дуброўцы і Дзям'янікі будуць пабудаваны дзве школы. Запланавана будаўніцтва дзіцячага сада на 140 месцаў і шматкватэрнага жылоса дома ў Церахоўцы, а ў вёсцы Васільеўка і ў пасёлку Дубецак — камбінат бытавога абслугоўвання.

А. КУРЛОВІЧ.

Дзесяткі замежных краін купляюць вялікагрузныя самізвалы Беларускага аўтамабільнага завода. Кожны год у Жодзіна з розных краін прыязджаюць спецыялісты вучыцца абслугоўваць гэтыя машыны. Летась, напрыклад, тут набылі прадастаўнікі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Венгрыі, Румыніі, В'етнама.

Навучальная праграма складзена так, каб ахапіць максімальнае кола пытанняў, звязаных з правіламі эксплуатацыі і рамонту самазвалаў. Заняткі вядуць начальнікі канструктарскіх бюро аўтазавода або вядучыя канструктары. Замежныя спецыялісты зайзёды бываюць задаволены тым прывітам, які ім аказваюць у Жодзіна.

І. ПАНЧАНКА.

на неабходнасць дзействаў людзей».

Эта ложное утверждение представляет собой попытку разорвать, столкнуть и противопоставить друг другу как взаимоисключающие понятия объективной исторической необходимости и общественно-исторической практики.

В действительности ни Маркс, ни Ленин не отрывали революционную теорию от революционной практики, объективную закономерность истории — от субъективного фактора. И Маркс и Ленин развивали теорию, обобщая практический опыт классовых битв пролетариата, рассматривали теорию как руководство для революционного действия. Марксу был чужд фатализм в трактовке общественного развития, точно так же, как Ленину — волюнтаризм, против которого он боролся самым решительным образом.

Чудесный сплав революционной теории и общественно-исторической практики, присущий марксизму-ленинизму, представляет собой основу его постоянного творческого развития. Без такого соединения марксизм

перестал бы быть тем, чем он был всегда и чем остается в наши дни, а именно, говоря словами Ленина, — замечательным соединением полной научной трезвости в анализе объективного положения вещей и объективного хода эволюции, с самым решительным признанием значения революционной инициативы масс, а также, конечно, и отдельных личностей, групп, организаций, партий, умеющих нацупать и реализовать связь с теми или иными классами.

Версия идеологов антикоммунизма о том, что ленинское учение о диктатуре пролетариата и о партии рабочего класса будто бы противоречит демократическим традициям марксизма, не выдерживает никакой критики.

Утверждения Сиднея Хука, что диктатура пролетариата ознаменовала «абсолютный разрыв со всеми демократическими принципами марксизма», — попросту говоря, ложь. Каждому мало-мальски знакомому с марксизмом известно, что основоположником теории диктатуры про-

летариата был Карл Маркс. Он сам заявил об этом: «То, что я сделал нового, состояло в доказательстве... 2) что классовая борьба необходимо ведет к диктатуре пролетариата, 3) что эта диктатура сама составляет лишь переход к уничтожению всяких классов и к обществу без классов».

В. И. Ленин не только отстаивал учение Маркса о диктатуре пролетариата, но и развил его дальше, разработал вопросы о социальной природе диктатуры пролетариата, ее функциях и формах, ее роли и значении, ее неразрывной связи с демократией.

Ленин отмечал, что развитие к коммунизму идет через диктатуру пролетариата, ибо «...слово **сопротивление** эксплуататоров-капиталистов больше некому и иным путем нельзя».

Однако Ленин подчеркивал, что диктатура пролетариата не есть только насилие, и даже не главным образом насилие. Диктатура пролетариата выполняет историческую созидательную миссию, она руководит процессом строительства социалистического общества.

Диктатура пролетариата впервые в истории обеспечивает демократию для подавляющего большинства народа, для трудящихся, а ее функции насилия направлены против небольшой кучки угнетателей.

В. И. Ленин раскрыл значение Советов как нового, высшего типа демократии. Он писал: «Это — власть, открытая для всех, делающая все на виду у массы, доступная массе, исходящая непосредственно от массы, прямой и непосредственный орган народной массы и ее воли». Разумеется, В. И. Ленин предвидел и другие формы политической организации общества в переходный период. Он писал: «Переход от капитализма к коммунизму, конечно, не может не дать громадного обилия и разнообразия политических форм, но сущность при этом неизбежно одна: **диктатура пролетариата**».

Главной, руководящей силой социалистического государства при самых различных его формах остается марксистско-ленинская партия рабочего класса. Это и понятно, потому что она во-

оружена научной теорией, включает в свой состав авангард передового класса, наиболее активную и сознательную часть трудового народа.

Основной ленинский принцип партийного строительства — демократический централизм, воплощающий единство идейных, тактических и организационных основ партии, предполагает и означает широчайшее развитие внутрипартийной демократии, широко развитые критики и самокритики. Коммунистическая партия неразрывно связана с рабочим классом и широкими трудящимися массами, чем и объясняются ее поразительные успехи.

Исключительно велика роль В. И. Ленина в разработке теории социалистической революции. В число проблем, возникших в новых условиях мирового развития и глубоко разработанных Лениным на основе научного анализа империалистической стадии капитализма, входят такие вопросы, как многообразие форм социалистической революции; руководящая роль пролетариата в революционном движении; уче-

(Окончание на 4-5 стр.).

АПЕРАЦЫЯ «ФО СУАР»

Калі я гасціў у Мінску, вельмі моцнае ўражанне зрабіла на мяне наведанне Кургана славы і спаленай гітлераўцамі вёскі Хатынь. Гэта жыва нагадала гады фашысцкай акупацыі, якія пакінулі страшны след у памяці ўсіх, хто яе перажыў.

Увесь свет захапляецца мужнасцю савецкага народа, які вынес асноўны цяжар барацьбы з фашызмам. І я рад падкрэсліць, што многія рускія людзі за рубяжом таксама актыўна дапамагалі сваёй Радзіме, уключыўшыся ў рух еўрапейскага Супраціўлення: змагаліся ў партызанскіх атрадах Бельгіі, Францыі, Італіі, былі членамі падпольных арганізацый, ратавалі савецкіх ваеннапалонных, распаўсюджвалі нелегальную літаратуру.

Многа падпольных газет і лістовак прайшло ў гады вайны і праз мае рукі. Большасць з іх выпускалася ў захопленых фашыстамі друкарнях, дзе бельгійскія рабочыя, рызыкуючы жыццём, друкавалі іх пад носам у гестапа, на нямецкай паперы (а папера ў той час была вялікім дэфіцытам). Мы з жонкай распаўсюджвалі «Драпо руж», «Лібр Бельжык» і іншыя газеты. Адным з найбольш яркіх успамінаў тых год засталася ў мяне, як і ў многіх удзельнікаў бельгійскага Супраціўлення, аперацыя «Фо суар», аб якой я і хачу расказаць чытачам «Голасу Радзімы».

У час нямецкай акупацыі ў Бруселі выходзіла афіцыйная прафашысцкая газета «Суар», якая праслаўляла Гітлера і яго «новы парадак». Ідэя аперацыі «Фо суар» (г. зн. падрабнай «Суар») прыйшла ў галазу ўдзельніку Супраціўлення Марку Абрёну. Ён пазнаёміў з ёю сваіх таварышаў і кіраўніцтва. Было вырашана 9 лістапада 1943 года нелегальна надрукаваць газету пад назвай «Суар», аформіўшы яе, як афіцыйную, і змясціць у ёй матэрыялы фронту Супраціўлення. Такая містыфікацыя дазваляла адправіць газету ў кіёскі, прадаваць на вуліцах, адным словам, давесці яе да значна шырэньшага кола чытачоў.

Але адна справа план, а другая — яго ажыццяўленне. Колькі трэба было прыкласці энергіі, сіл, вынаходлівасці, каб знайсці сродкі, адпаведную друкарню, клішэ афіцыйнага загаловка, дзесяці надзейных людзей, якія былі б здольны зладжана і дакладна выканаць сваю небяспечную місію.

«Суар» паступала ў кіёскі ў чатыры гадзіны дня. Значыць, патрабавалася знайсці спосаб затрымаць яе дастаўку ў наме-

чаны дзень, каб паспець пусціць у продаж нашу газету ў гэты ж час, не выклікаўшы падозрэнняў. Было вырашана звязацца з Лонданам і папрасіць, каб 9 лістапада англічане зрабілі налёт на Брусель — паветраная трывога затрымала б выхад афіцыйнай газеты. Але гэты план ажыццявіць не ўдалося. Пацярпела няўдачу і спроба падпаліць аўтобусы, якія звычайна развозілі «Суар». Падпольшчыкі паспелі вывесці са строю толькі адну машыну.

Такім чынам, заставалася адно выйсце: распаўсюдзіць нелегальную «Суар» на некалькі мінут раней за легальную.

Усё разлічылі па хвілінах. Разрыў аднаго звяна мог пацягнуць за сабой правал усёй аперацыі. План будаваўся на дзёрзкасці і дакладнасці задумы і выканання. Роўна ў палове чацвёртай гадзіны кур'еры-падпольшчыкі выйшлі са склада друкарні, несучы пачкі газет ва ўмоўленыя кафэ. Там іх чакалі па тры «разносчыкі», апранутыя ў блакітную форму, з веласіпедамі. У цягніках ехалі іх таварышы, развозячы нашу газету ва ўсе куткі краіны. «Фо суар» апарэдыла фашысцкі лісток!

У гэты дзень уся Бельгія чытала палымныя словы закліка, змешчаныя буйным шрыфтам на першай старонцы газеты:

«Мы на першай лініі самага вялікага з франтоў. Мы на першай лініі з таго дня, калі адчулі, як у нас кіпучай лавай уздымаецца пачуццё справядлівасці і нянавісці да захопнікаў. З гэтага пачуцця нарадзіўся фронт Супраціўлення.

Чаго мы хочам? Выгнаць захопнікаў, вызваліць радзіму, вярнуць краіне яе свабоду. Гэта ўсё.

Акупацыя, прэч з нашай краіны!

Усе яднайцеся за вызваленне радзімы!»

Некалькі месяцаў шукала гестапа арганізатараў і ўдзельнікаў аперацыі. І, на жаль, дабілася свайго. Нягледзячы на ўсе прынятыя меры перасцярогі, фашыстам удалося адшукаць друкарню, у якой выйшла «Фо суар». Яе супрацоўнікі Тэо Мюлер і Фердынанд Велен загінулі ў канцлагеры. Жудасным катаванням быў падвергнуты арандатар кафэ «Балон» Жан Эла. На шляху ў Германію ў «поездзе лёсу» (так называліся паязды, што везлі людзей у лагеры, з якіх ніхто не вяртаўся) ён быў цудам выратаваны дзякуючы мужнасці машыніста, якому многія бельгійцы абавязаны сваім жыццём і свабодай. Арыштаваны і кінуты ў засценкі гестапа былі тады і іншыя патрыёты-антыфашысты.

Да 25-годдзя заснавання фронту Супраціўлення ў Бельгіі выйшаў спецыяльны выпуск, які расказаў аб гісторыі аперацыі «Фо суар». У ім, як аўтары, прынялі ўдзел Марк Абрёну і Шарль Ост — кіраўнікі арганізацыі «Міліс патрыятык», якая ўваходзіла ў адзіны нацыянальны фронт. Зараз гэтыя людзі вядуць вялікую грамадскую работу па прапагандзе ідэй міру, ідэй брацтва ветэранаў — барацьбітоў супраць фашызму.

Н. ДОУГІХ.

Бельгія.

На здымку: адказны сакратар Савецкага камітэта ветэранаў вайны Аляксей МАРЭСБЕУ уручае падарунак прэзідэнту «Міліс патрыятык» Шарлю ОСТУ. (Брусель, 1967 г.)

ВІНШУЕМ СЛАЎНЫХ ДАЧОК

Члены таварыства «Дружба» ў Канадзе віншуюць усіх жанчын Савецкага Саюза з Міжнародным жаночым днём 8 сакавіка!

Гэта яны — слаўныя дочки сваёй вялікай Радзімы — сталі ў гады Айчынай вайны плячом да пляча з бацькамі, мужамі і братамі на абарону Айчыны.

Гэта іх пяшчотнымі, працалюбівымі рукамі былі адноўлены разбураныя акупантамі гарады і вёскі.

Гэта яны сёння паказваюць усяму свету прыклад будаўніцтва самага дасканалага грамадства, імя якому — камунізм.

Дык пажадаем жа слаўным герарыням і працаўніцам нашай Радзімы вялікага, светлага чалавечага шчасця і далейшых поспехаў у мірнай стваральнай працы!

Галоўнае праўленне таварыства «Дружба».

Канада.

У Хораве, пад Пружанамі

Мінулым летам я пабываў у сваёй роднай вёсцы Хораз Пружанскага раёна Брэсцкай вобласці, якой не бачыў сорок год.

Ехаў я цеплаходам «Аляксандр Пушкін». На ім ёсць усе ўмовы, каб пасажыры былі задаволены і адчувалі сябе, як у першакласнай гасцініцы. Іграла музыка, наладжваліся канцэрты і розныя забавы.

Мне вельмі спадабаўся Ленінградскі порт. Выгрузка багажа праводзіцца самымі сучаснымі машынамі. У таможны мы хутка прайшлі ўсе фармальнасці. Я паехаў на Віцебскі вакзал, дзе сеў на поезд, і праз 21 гадзіну быў на станцыі Аранчыцы, адкуль ужо рукой падаць да Хоравы.

Прызнацца, я многага не пазнаў — так усё змянілася за гэтыя гады ў лепшы бок. У першую чаргу кінуліся ў вочы шацэйная дарога праз вёску і электрычнасць — вёска асветлена нават ноччу.

Сваёй і аднавяскоўцы расказвалі, што адбывалася ў вёсцы ў час акупацыі. Гісторыя яшчэ не ведала такіх зверстваў, якія рабілі немцы ў гэту вайну.

Нялёгка было аднаўляць гаспадарку ў першыя пасляваенныя гады, бо амаль усё знішчылі фашысцкія захопнікі.

Зараз Хоравы жыве новым жыццём. Пабудавана цудоўная школа-дзесяцігодка. Пры ёй — майстэрня, дзе хлопчыкаў вучаць сталарнай справе. Ёсць таксама інтэрнат для вучняў, што жывуць у далніх вёсках, ёсць кухня і сталовая, вялікі агарод. Школа мае сваю аўтамашыну. Гэта ўсё нам паказаў дырэктар Мікалай Кічкайла, адукаваны і вельмі сімпатычны чалавек. Пабудавана ў Хораве і выдатная бальніца.

Мы аб'ездзілі шмат калгасаў у Пружанскім раёне і ўсюды бачылі заможнае жыццё. Калі хто-небудзь у гутарцы з калгаснікамі задаваў пытанне, як яны ставяцца да калектыўнай гаспадаркі, адказ быў заўсёды аднолькавы: «Паглядзіце на нашы машыны — хіба гэта было б магчыма пры прыватнай уласнасці? Хіба можна было б апрацоўваць маленькія палоскі зямлі такімі машынамі?»

К. ВАЛЮШКА.

Канада.

Ул. КЛІШЭВІЧ

Эх ты, песня!

Эх ты, песня, чароўная песня,
Без Радзімы табе не ўваскрэснуць.
Не бурліць мне вясёлай крыніцай —
Толькі сумам магу падзяліцца.
Людзі радасць на сум не мяняюць,
А што зробіш, як доля такая!

Азіраюся нека янэмела —
Як ты, песня мая, пасівела,
Грукаціш ты, мой лёс безгалосы,
Як па грэблі драўлянай калёсы.
Душу лечаць адны успаміны...
Вось што значыць жыццё без Радзімы.

ЗША.

ВОПРЕКИ ИСТОРИЧЕСКОЙ ИСТИНЕ

(Окончанье. Начало на 2-й стр.)

ние о революционной ситуации; одновременность победы революции в разных странах и, наконец, такой важный вопрос, как связь социалистической революции с национально-освободительной борьбой народов. Ленин писал: «... социалистическая революция не будет только и главным образом борьбой ре-

волюционных пролетариев в каждой стране против своей буржуазии, — нет, она будет борьбой всех угнетенных империализмом колоний и стран, всех зависимых стран против международного империализма».

Придавая огромное значение расширению масштабов революционного процесса, вовлечению в него все новых и новых борцов за национальное и социальное освобождение, В. И. Ленин, однако, никогда не трактовал национально-освободительное движение в отрыве, в изоляции от борьбы рабочего

класса развитых в экономическом отношении стран от стран победившего социализма.

Ныне главной силой и оплотом всего революционного процесса стало мировое социалистическое содружество. Этот новый мир преодолевает множество трудностей, столь естественных для развития невиданной в истории человечества системы производственных, социальных, политических, национальных и иных отношений людей.

Победа социализма в Советском Союзе, опыт братских коммунистических партий в создании развитого социалистического общества, переход на путь строительства социализма все новых стран и народов — это живое воплощение ленинских идей.

И надо ли удивляться тому, что с первых же дней победоносной Октябрьской революции идеологи реакции развернули отчаянную кампанию лжи, клеветы и разногласия рода измышлений по поводу социалистического строя. Чем больше успехов одерживал новый обществен-

ный строй, тем более утонченными становились эти измышления, но общая линия отрицания социалистического прогресса оставалась неизменной. Теперь идеологи реакции пытаются своей клеветой на социализм умалить величие В. И. Ленина как вождя Октября, руководителя и организатора крупнейших исторических свершений века, ознаменовавших поворот человечества к социализму и коммунизму.

Никто не может опровергнуть того, что социалистический строй впервые за всю историю человечества создал общество, в котором нет эксплуатации человека человеком, где уничтожены все виды социального и национального гнета, власть принадлежит народу, между людьми и нациями установлены отношения товарищеского сотрудничества и взаимной помощи, где господствующим принципом распределения является оплата по количеству и качеству труда, человек получает все возрастающую возможность удовлетворения своих материальных и духовных потребностей по мере

развития общественных производительных сил.

В области экономики и народного благосостояния социализм демонстрирует свое неоспоримое превосходство над капитализмом. В 1968 году социалистические страны увеличили объем промышленного производства примерно в 11 раз в сравнении с довоенным уровнем, в то время как в капиталистических странах он вырос всего в 4 раза.

За 1950—68 гг. общее промышленное производство социалистических государств — членов СЭВ возросло в 5,9 раза, тогда как в капиталистических странах — лишь в 2,6 раза. За этот период доля стран — членов СЭВ в мировой промышленной продукции увеличилась более чем в два раза. В расчете на душу населения производство промышленной продукции в странах — членах СЭВ более чем в три раза превышает средний мировой уровень.

Устойчивые темпы расширенного воспроизводства, постоянное увеличение общест-

ВЫДАТНЫ ПЛЁН ТВОРЧАЙ ПРАЦЫ

Некалькі гадоў назад ЦК КП Беларусі і Савет Міністраў БССР спецыяльнай пастановай устанавілі Дзяржаўную прэмію Беларускай ССР, якімі штогод адзначаюцца прадстаўнікі творчай інтэлігенцыі за выдатныя творы ў галіне літаратуры, журналістыкі, мастацтва і архітэктуры. Зараз сталі вядомы новыя лаўрэаты Дзяржаўных прэмій БССР 1969 года. Высокая ўзнагарода прыйшла якраз напярэдадні вялікай усенароднай урачыстасці, калі працоўныя нашай Радзімы рыхтуюцца сустраць 100-годдзе з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна.

Дзяржаўная прэмія БССР імя Янкі Купалы прысуджана народнаму паэту Беларусі Петрусь Броўка за кнігі паэзіі «Заўсёды з Леніным» і «Між чырвоных рабін». Талент паэта яшчэ больш пасталеў і ўзмухнеў. Чытачы атрымалі творы, якія нельга ўспрымаць без вялікага роздому і захаплення. Высокая ідэйная накіраванасць, тонкае адчуванне рэчаіснасці, калі асвятляюцца не толькі вузлавыя моманты нашага жыцця, але і глыбінныя яго працэсы — такім паўстае Петрусь Броўка ў новых паэтычных творах.

Паэма «Заўсёды з Леніным» — гэта споведзь нашага сучасніка перад сваім народам, перад партыяй аб тым, як мы здабываем працоўныя і творчыя перамогі, як выконваюцца ленінскія заповеды, як ідзе праўда жыцця па свеце. Ленінская паэтыка — гонар і светач нашай сацыялістычнай эпохі. Ён, Ленін, гартаваў яе, ён, Ленін, вучыў яе, як трэба будаваць вольнае жыццё, як трэба змагацца за здзяйсненне вялікіх заповітных мэт.

Петрусь Броўка бачыць Ільіча ў нашых справах, у нашых перамогах, у кожным нашым кроку наперад. Гэтую думку ён выразна праводзіць ва ўсхваляваных радках:

Глядзіць ён
Далёка над часам,
І гэта вядома здавён —
Ён бачыць, як партыя наша,
І партыя бачыць, як ён!

Зборнік вершаў «Між чырвоных рабін» стварае незабыўнае ўражанне. У яго ўключаны творы, напісаныя ў 1965—68 гадах. Па іх лёгка прасачыць шлях

савецкага чалавека, яго думы, мары, яго імкненні і спадзяванні. Ва ўвесь свой рост паўстае ў творах вялікая сацыялістычная Радзіма, краіна харастава, радасці і шчасця, краіна, за якой з захапленнем сочаць народы ўсяго свету. Кожны верш мае сваю «жывінку», філасофскую думку. Разам з тым вершы вельмі простыя, предметныя, выразныя; радкі звяняць металам, так старанна яны адшліфаваны.

Прэмія імя П. Лепяшынскага ў галіне журналістыкі прысуджана Веры Палтаран за кнігу нарысаў «Ключы ад Сезама» і чарыс «Дзіваціл». Творы пісьменніцы звяртаюць на сябе ўвагу перш за ўсё глыбіннасцю распрацоўкі важных для сучаснасці тэм, звязаных з жыццём калгаснай вёскі, странасцю, душэўным трыпаннем за лёс чалавека і ўсяго грамадства, праўдай, мужнасцю, чэснасцю і бескампраміснасцю, калі гаворка ідзе аб шляхах нашага развіцця і шчасця.

Пісьменніца нарадзілася ў адной з вёсак Палесся, на Петрыкаўшчыне. З дзяцінства палюбіла яна родны край, які быў некалі самым глухім і занябаным месцам на Беларусі. Палюбіла працавітых людзей, што жылі сярод балот, на «выспах пясчаных», палюбіла за іх даброту, гасціннасць і высокую чалавечнасць.

Гэтая любоў — верная і глыбокая.

Сустрэчы... Розныя, вядома, з рознымі людзьмі. То за сталом у новай прыгожай хаце, то ў калгаснай канцылярый, то ў вясновым, раскрытым насцеж вятрам і сонцу полі, то ў дарозе ў цесным рупучым аўтобусе. І ў бланкоце пісьменніцы паяўляюцца занатаваныя факты, назіранні.

Іншы журналіст нахапае лічбаў — і хутчэй назад, у рэдакцыю, каб напісаць чарговы рэпартаж аб поспехах альбо няўдачах таго ці іншага калгаса. Веру Палтаран цікавіла ўсё ў калгаснай вёсцы — і як людзі працуюць, і як адпачываюць, колькі зарабляюць, якія песні спяваюць, як апранаюцца. Вось чаму яе нарысы «На зямлі палескай», «Над ракой Гарынінню», «Жыццё набірае разгон» і іншыя вельмі простыя, натуральныя.

Пісьменніца ў кожнай падзеі імкнецца вылучыць тую тэндэнцыю, што зычыць навізну, рух, адкрыццё. Характэрнай рысай творчасці В. Палтаран з'яўляецца яе актыўная грамадзянскасць, вернасць праўдзе, барацьбе за высакародства супраць зла, подласці, прыстасаванасці. Можна смела сказаць: з прыходам у літаратуру Веры Палтаран нарыс як жанр на ніве беларускай журналістыкі вырас багатым ураджаем...

Міхаіл Савіцкі за карціны «Пакаранне смерцю», «Хлябы», «Рабочыя» стаў лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі БССР у галіне выяўленчага мастацтва.

Імя М. Савіцкага, мастака яркай творчай індывідуальнасці, добра вядома многім. Карціны яго — згустак жыцця. Прыгадаем твор «Пакаранне смерцю». Людзі... Цэлая група іх — і старыя дзядзкі, і жанчына, што чакае дзіця, і падлетак. Яны як бы застылі ў немачы ў трагічную хвіліну, іх чакае смерць. Яны — партызаны. Нездзе побач — немцы, фашысты. Але людзі не зламаліся перад вялікім няшчасцем. Яны больш не ўбачаць сонца, поля, не пачуюць песню птушак, подыху цёплага ветрыка. Аднак на тварах іх — непахіснасць, нязломнасць, у вачах — агонь жыцця, які яны горда перадаюць, як эстафету, іншым, тым, што застаюцца жывымі, змагаюцца. Гэта нязломнасць і непахіснасць зразумелыя. Яны, партызаны, выканалі свой святы абавязак перад Радзімай, яны ведаюць, што справа, за якую змагаліся, перамога, абавязкова пераможа!

Карціны мастака М. Савіцкага самабытныя, напісаны сакавіта, ярка, у добрай рэалістычнай манеры. І хваляюць не толькі сваім зместам, вобразным ладам, але і надзвычайнай гарманічнай завершанасцю.

Аб творах мастака, аб яго метадазе ідзе многа размоў, узнікаюць дыскусіі. Гэта яшчэ адно яркае сведчанне, што мастак знайшоў свой індывідуальны шлях, свае тэмы, свой почырк — яму ёсць аб чым гаварыць.

Удзельнік многіх не толькі рэспубліканскіх, але і ўсеаўзаўных і замежных выставак, М. Савіцкі сваімі палотнамі дастойна прадстаўляе культуру

беларускага народа, які прайшоў вялікі шлях ад векапомнага Кастрычніка да нашых дзён.

У галіне музыкі Дзяржаўная прэмія БССР прысуджана заслужанаму дзеячу мастацтваў БССР Анатолю Багатыроў за кантату «Беларускія песні».

Гэта кантата — новае творчае дасягненне кампазітара, А. Багатыроў звярнуўся да народнай песні, адабраў з сочень, што бытуюць на Беларусі, некалькі найбольш выразных па меладычнасці і змесце і знітаваў твор, які гучыць надзвычай прыгожа, эмацыянальна, з добрай драматычнай напружанасцю.

Асноўная тэма кантаты — тэма патрыятызму. Умела карыстаючыся прыёмамі развіцця музычна-паэтычных вобразаў, кампазітар распрацоўвае сваю тэму на кантрастце. Мы чуюм голас мінулага беларускага народа, народа забітага, цёмнага, але мужага і працавітага, мы бачым яго шчаслівы сённяшні дзень.

Завершанасць малюнкаў надзвычай яркая і дакладная. З кантаты паўстае вобраз народа, яго шчырая добрая душа, яго будні і святы. У завяршаючым эпізодзе гучаць вершы беларускага паэта «Край мой, беларускі край!» Гэтая ўзнісла-паэтычная частка кантаты ўслаўляе гераічны шлях, прайздзеі беларускай дзяржавы пад сцягамі Кастрычніка да свайго сапраўднага росквіту, багацця, да вялікага паўнакроўнага шчасця.

Пошук кампазітара ўдаўся. Кантата «Беларускія песні» А. Багатырова — глыбокі роздум над лёсам чалавека, праніклівы позірк у заповітную глыбіню народнай душы.

Прысуджэнне Дзяржаўных прэмій БССР 1969 года за выдатныя творы ў галіне літаратуры, журналістыкі і мастацтва групе творчых работнікаў Беларускай ССР — значная падзея ў культурным жыцці рэспублікі. Пажадаем новым лаўрэатам вялікіх творчых поспехаў на карысць савецкага народа, на карысць вялікай сацыялістычнай Радзімы.

Мікола ГАМОЛКА,
адказны сакратар Камісіі
па Дзяржаўных прэміях
БССР.

ПАЭТ, ЖУРНАЛІСТ, САЛДАТ

ПЯТРУ ПРЫХОДЗЬКУ —
50 ГОД

Для таго, каб крануць сардэчныя струны іншых, трэба самому шмат перажыць. І, бадай, сёння, калі Пятру Прыходзьку споўнілася пяцьдзесят, зусім не залішне аглянуцца на перажытае...

Сыноўняя любоў да простых людзей, роднай прыроды нарадзілася, вядома, там, у вёсцы Альшоў на Хоцімшчыне, дзе хлопчык упершыню ўбачыў над галавой неба, адчуў пад нагамі зямлю. У сярэдняй школе ён не толькі пазнаёміўся з творамі вялікіх паэтаў, але і сам узяў у рукі пяро, каб паспрабаваць пісаць. Аднак яшчэ не было жыццёвага вопыту, глыбокіх ведаў.

І вось — Маргілёўская газетная школа, работа ў рэдакцыі Хоцімскай раённай газеты. Дапытлівы юнак паступае ў Мінскі камуністычны інстытут журналістыкі. Аднак праз год яго прызвалі ў армію. Потым — вучоба ў Сталінградскім ваенна-палітычным вучылішчы. На суровых дарогах Вялікай Айчыннай вайны мы бачым Пятра Фёдаравіча палітработнікам, ваенным карэспандантам.

Бранскі фронт, Курская дуга, Сандамірэкі плацдарм, вызваленая ад гітлераўцаў Прага, разбураны Берлін — вось галоўныя этапныя вехі ў лёсе салдата-камуніста, журналіста, паэта. Пацвярджэнне ім — баявыя ордэны і медалі, палымныя радкі вершаў.

Вайна назаўсёды ўвайшла, як адна з галоўных тэм, у творчасць пісьменніка. Яе подых адчуваецца ва ўсіх кнігах П. Прыходзькі. Нават калі ён піша пра мясціны, дзе нарадзіўся, пра мірны Мінск які стаў яму родным домам.

У 1947 годзе ў Беларусі дзяржаўным выдавецтвам выйшаў першы зборнік паэта «Голас сэрца». Потым адна за адной выдаюцца кнігі «Салдаты міру», «Ранак над Эльбай», «Пасля развітання», «Вішнёвы агонь», «Сонца раней узышло», «Калінавыя зоры». Паэт піша пра перажытае, пра мінулае і сённяшнія дні, пра нашых сучаснікаў. Ад кнігі да кнігі мацее яго голас. Некаторая дэкларатыўнасць і паспешлівасць, павярхоўнасць саступаюць глыбінні роздому, псіхалагізму, умению «ляпіць вобразы», знаходзіць дакладныя дэталі.

Асобныя вершы і паэмы П. Прыходзькі перакладаюцца на рускую, украінскую, армянскую і іншыя мовы. Выдавецтва «Советский писатель» выпускае яго кнігі «Хлеб дружбы» і «Колосья наливаются». Слова паэта пранікае ў сям'ю далёкія куткі рэспублікі і краіны.

А. АЛЯКСЕЕУ.

Вялікай папулярнасцю ў Крупскім раёне карыстаецца калектыў мастацкай самадзейнасці аб'яднання «Сельгастэхнікі». Самадзейныя артысты — частыя госці ў калгасах і саўгасах раёна. НА ЗДЫМКУ: выступаюць Р. ШАМШУР і І. КАЗЕКА. Фота В. НИКАЛАЕВА.

Сяргей ПАНІЗНІК

Сем дарожак з дому...

Сем дарожак з дому,
дадому — адна.
Можна й не вярнуцца...
Ці ж мая віна!
Свет такі багаты
на добрых людзей,
За сталы ў бяседу
хмель і завядзе.
Столькі слоў гаючых
І вачэй, як лён.
Можа хто прыручыць,
возьме ч палон.

Колькі ёсць спадману
І хітрушчых рук...
Павядуць на раду,
а замкнуць у зруб.
Будуць угаварваць:
во зямля, як рай!
Просім заставацца,
што ваш ціхі край?
Тут якая мова,
дзевы, мудрацы...
Домашне не ўспяваць
даўнія капцы.
...Сем дарожак з дому:

не ўгадаеш, дзе
можна спатыкнуцца,
на якой вярсе.
Толькі калі ў хмелю
вочы заслане —
буду ўсё-ткі верны
роднай старане.
Апануюць чары
у любоўным сне —
буду й тады верны
роднай старане.
Не зміруся з крыўдай:
і замкнуць мяне —
толькі буду верны
роднай старане.
Хоць і апынуся
на жвіровым дне —
буду верны толькі
роднай старане.

Што чужая слава!
На крыштальны зvon
не пайду ў багаты,
ветлівы палон.
Што чужое слова,
як халодны ценя!
Быць бы з роднай песняй
па апошні дзень.
Мне б сваё багацце
людзям паказаць,
мне б пра сваю славу
век не забываць.
Будзь зямлёй святою,
Бачь-
каў-
шчы-
на!
Сем дарожак з дому,
дадому — адна.

НЕКАЛЬКІ гадоў таму назад у Каўнасе мне давалося пабываць у музеі выдатнага літоўскага мастака Чурлэніса. У памяці засталася вострае пачуццё добрай чалавечай фантазіі аўтара, яго мары аб шчасці, аб сонечным горадзе для ўсіх людзей. І яшчэ ўразлілі фарбы — светлыя, радасныя, дзівосныя, здаецца, нідзе яшчэ мною не бачаныя.

Дзіцячая выстаўка «Творчасць юных» пакідае такое ж уражанне. Сотні работ экспануюцца на ёй, і сярод іх не знайсці ніводнага змрочнага малюнка. Тут такое святочнае і радаснае спалучэнне самых яркіх, самых незвычайных колераў, што, здаецца, у залах Палаца прафсаюзаў, дзе размешчана выстаўка, пануе сонечнае, вяселкавае, прамяністае лета.

На выстаўцы можна сустрэць сталых, вядомых мастакоў. З захапленнем і шчырым задавальненнем гавораць яны аб тых, хто праз нейкі час прадоўжыць іх справу. Прыходзяць сюды і людзі вельмі далёкія ад мастацтва, але здольныя зразумець імкненне рэбят да прыгожанага.

Кожны з малюнкаў сведчыць аб шырокім кругаглядзе дзяцей, іх усебаковым развіцці, назіральнасці. Работы арыгінальныя і непаўторныя. Яны прысвечаны гераічнаму мінуламу нашага народа, Кастрычніцкай рэвалюцыі, бітвам з «праклятымі буржуіна-

мі», барацьбе ў гады Вялікай Айчыннай вайны, пакарэнню космасу. Дзеці малююць сваіх сяброў, свой двор, сваю школу, герояў любімых кніжак.

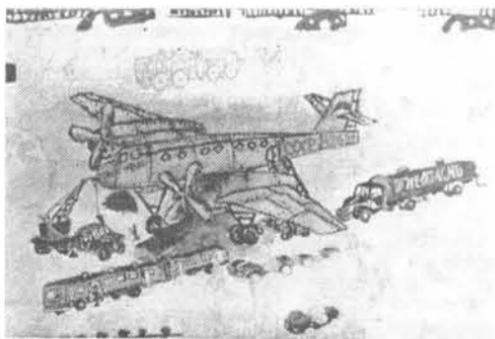
Чародка дзяцей спыняецца перад малюнкамі Колі Лазеркі.

— Глядзі! — падштурхоўваюць яны адзін аднаго. — Колькавы малюнок. І як многа!

Малюнок складаюць цэлую экспазіцыю. Юны мастак расказвае аб горадзе, у якім жыве, марыць аб сустрэчах з жыхарамі іншых планет, прадстаўляе глядачам герояў любімага нашымі дзецьмі фільма «Няўлоўныя мсціўцы».

Разам з хлопчыкамі і дзяўчынкамі я спускаюся на першы паверх. Неўзабаве ўжо ве-

СОНЕЧНЫЯ ФАРБЫ

- НА ЗДЫМКАХ:**
- На выстаўцы.
  - «Космас». Сярожа Гвоздзёў, 13 год.
  - «Аэрапорт». Коля Лазерка, 12 год.
  - «Саліст». Сярожа Кастранкоў, 11 год.

даю, што яны выхаванцы мастацкай студыі пры Палацы культуры Мінскага трактарнага завода. На выстаўку прыйшлі са сваім кіраўніком Вячаславам Цюрыным, каб набрацца, як кажуць, вопыту і паглядзець на ўласныя работы.

— А твае малюнкi тут ёсць? — пытаюся я ў васьмігадовага Сашы Марцінкова.

— Ёсць!

— Што табе больш за ўсё падабаецца маляваць?

— Я люблю фантастыку і прыгоды.

— Кім ты будзеш, калі вырастэш?

— Вядома, мастаком!

Толькі жаданне і талент патрэбны для таго, каб гэты хлопчык стаў тым, кім захоча.

Пры клубах, дамах і палацах культуры фабрык, заводаў, саўгасаў існуюць дзіцячыя мастацкія студыі і самыя розныя гурткі. У Мінскай вобласці, напрыклад, працуе 529 дзіцячых гурткоў, створаных прафсаюзамі, у якіх займаецца каля дзесяці тысяч школьнікаў.

Падбор кваліфікаваных кіраўнікоў і аплата іх працы, забеспячэнне гурткоў і студый усімі

неабходнымі матэрыяламі — клопат прафсаюза.

Можна прывесці такую лічбу. Мінскі палац прафсаюзаў толькі за адзін год набыццё матэрыялаў для гуртка «Юны тэхнік» выдаткаваў 4135 рублёў. Дзецям і іх бацькам заняткі ў гуртках і студыях не каштуюць ні капейкі.

Бацькі Колі Лазеркі працуюць на заводзе рабочымі. Яны аддалі ў мастацкую студыю не толькі сына, а яшчэ і дзвюх дачок — Іру і Марыну.

На выстаўцы звяртаюць на сябе ўвагу работы дванаццацігадовага Сярожы Ігнатозіча «Незнаёмая», «Аўтапартрэт». Вячаслаў Цюрын расказаў, што маляваць хлопчык пачынаў у іх студыі, а зараз вучыцца ў мастацкай школе пры тэатры оперы і балета.

Гурткі і студыі — толькі першая ступень для тых, хто жадае па-сапраўднаму заняцца мастацтвам або стаць канструкта-

рам складаных машын. Многія былыя выхаванцы студыі паступілі ў тэатральна-мастацкі інстытут, а тыя, што займаліся ў тэхнічных гуртках, працуюць інжынерамі на прадпрыемствах рэспублікі.

На трэцім паверсе дэманструюць сваё майстэрства юныя фотааматары, удзельнікі гурткаў прыкладнага мастацтва і «Юны тэхнік». Ураджаюць майстэрствам калектыўная работа ўдзельнікаў гуртка Палаца прафсаюзаў «Месячны ўсюдыход», асцылограф, зроблены рукамі Э. Шукайлы, мадэль рачнога буксіра, выкананая А. Жукавым, адзінаццацігадовым удзельнікам гуртка «Юны тэхнік», які створан пры клубе фанера-запалкавага камбіната горада Барысава.

Лепшыя работы асобных рэбят, цэлыя гурткі і студыі, адзначаны журы, будуць прэміяваны. Пераможцы атрымаюць грашовыя прэміі, пуцёўкі ў піянерскія лагеры «Артэк», «Зубронек», зрабяць экскурсійныя паездкі за межы рэспублікі.

Д. ЧАРКАСАВА.

НОВЫЯ МАРКІ

Памятнай гістарычнай падзеі — 150-годдзю адкрыцця Антарктыды рускай экспедыцыяй пад камандаваннем Ф. Беллінсгаузена і М. Лазарова прысвечаны дзве паштовыя мініяцюры, выпушчаныя Міністэрствам сувязі СССР.

На першай марцы вартасцю ў 4 капейкі — караблі пад ветразямі «Усход» і «Мірны», а ў правай верхнім кутку — схема іх шляху да Антарктыды.

Міліонак другой мініяцюры (16-капеечнай) уключае адлюстраванне сучаснай фізічнай карты Антарктыды і савецкай навукова-даследчай станцыі на льдовым кантыненце. Можна разгледзець і тэхнічнае аснашчэнне станцыі: метэа-карту, шар-зонд, палярны зборны дом на сваях, аэралагічны навільён і іншыя дэталі.

ГУМАР

— Мамачка, ты мяне сапраўды любіш?

— А як жа, сыночак.

— Тады выйдзі замуж за таго дзядзьку, што прадае марожанае.

Экскурсія школьнікаў аглядае экспанаты гістарычнага музея. Два хлопчыкі затрымліваюцца ля муміі фараона.

— Глядзі, — гаворыць адзін, — ён увесь у бінтах.

— Ага, — адклікаецца другі. — Яго, відаць, здорава пабілі старажытнаегіпецкія хуліганы.

Выкладчык біялогіі ў амерыканскім каледжы задае студэнтам пытанне:

— Назавіце два арганізмы, якія жывуць разам з абаюднай для сябе карысцю.

Больш паловы адказаў было: — Муж і жонка.

На дзвярах майстэрні запіска: «Пайшоў на ленч. Калі не з'яўлюся да шоста гадзіны, гэтак значыць — пайшоў адначасова на абед».

— Аднойчы ў Афрыцы мне давалося заначаваць у джунглях. І, уявіце сабе, леў падкраўся да мяне ззаду так блізка, што я адчуў яго дыханне на сваёй шыі!

— Што ж вы зрабілі?

— Падняў каўнер.

— Як паляванне?

— Казу падстрэліў.

— У нашых краях — і дзікую казу?!

— Ну, не вельмі каб ужо дзікую. Зусім дзікім аказаўся фермер, якому яна належала.

— Мама, можна, я пайду пагляджу на зацменне сонца? Усе рэзваты глядзяць!..

— Ідзі, толькі не падыходзь блізка!

Амерыканскі турыст хадзіў па залах Луўра. У кутку насупраць карціны Ван-Гога прымаціўся з эцюднікам малады мастак і пісаў копію. Турыст спытаў у служыцеля музея:

— Калі новая карціна будзе гатова, што вы зробіце са старой, сэр?

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС: МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77.

ТЭЛЕФОНЫ: 32-20-34, 6-97-92, 32-05-80, 33-15-15.

Зак. 347.

Мінск. Друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

КАНІКУЛЫ Ў ПАХОДЗЕ

Многія студэнты Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Леніна правялі свае зімовыя канікулы ў паходах. 14 груп турыстаў у паходах маршруты па заснежаных палях і лясах Беларусі, пабывалі ў Карэліі і на Кольскім паўвостраве.

Цікавы быў паход студэнтаў-фізікаў па Мінскаму ўзвышшу, ад Лагойска да Радашновіч і далей на Ракаў і Фаніпаль пралягла па снежнай цаліне іх 160-кіламетровая лыжня. Нягледзячы на моцныя маразы, цяжкія рунзакі і нялёгка маршрут, студэнты паспяхова завяршылі падарожжа. Дадому яны вярнуліся са шматлікімі ўражаннямі ад сустрэч з прыродай рэспублікі, ад наведвання памятных мясцін. Яны убачылі хату, дзе нарадзіўся беларускі пясняр Я. Купала, месца, дзе здзейсніў свой бессмяротны подзвіг лётчык-герой М. Гастэла.

Надоўга захавецца ў памяці юнакоў і дзяўчат той дзень, калі яны завіталі ў Загор'е. Гэту вёску на Лагойшчыне спалілі разам з жыхарамі фашысцкія захопнікі. Цяпер аб ёй нагадвае толькі абеліск, што пастаўлен на месцы крайняй хаты, ды старыя карты, на якіх маленькай кропкай яшчэ адзначана вёска.

У турыстаў было нямала цікавых сустрэч з мясцовымі жыхарамі. У вёсках, дзе студэнты спыняліся на начлег, яны чыталі лекцыі аб Леніну, расказвалі моладзі аб ўніверсітэце.

Э. ГЕРАСІМОВІЧ.

ЗАПАС НА ВЯКІ

Сярод многіх цудаў старога Вільнюса сусветнай вядомасцю карыстаецца шэдэўр позняй готыкі — касцёл Святой Анны. Той самы, аб якім Напалеон сказаў, што ахвотна «загарнуў бы яго ў хусцінку і перанёс у Парыж».

Цяпер літоўскія зодчыя беражліва рэстаўруюць гэту жамчужыну сярэднявечнай архітэктуры. На дзіва прыгожы будынак пабудаваны з чырвонай фасоннай цэглы незвычайнай трываласці.

Літва не мела таго прыроднага будаўнічага матэрыялу, з якога ў сярэднявеччы ўзводзіліся ў Еўропе гатычныя саборы. Гэта і прымусіла літоўскіх майстроў «прыдумаць» цэглу, якая не ўступае ў трываласці прыроднаму каменю. Але якім жа матэрыялам замяніць гэтую цэглу цяпер, пры рэстаўрацыі? Спосаб яе вытворчасці даўно згублены.

Аказваецца, сярэднявечковыя будаўнікі пакінулі ў падвалах касцёла дзіўную цэглу «пра запас». Нядаўна рэстаўратары выпадкова выявілі яе там.

І. РУМАВА.

НА ЗДЫМКУ: студэнты ў паходзе.

Фота В. ВІЦЬКО.